

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

Моїсеєва Є.П.

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. Турута О.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. філософії

м. Харків, Україна

e-mail: yeva.moisieieva@nure.ua

This work examines the feasibility of implementing the legalization of civilian firearms in Ukraine at the moment. Namely, the possible advantages and disadvantages of granting such a right to the population were analyzed. In particular, the experience of other countries in this regard, as well as certain economic and legislative aspects, were considered.

Питання щодо доцільності легалізації вогнепальної зброї є досить суперечливим та популярним не тільки в Україні, а і по всьому світу. Ще більше розголосу воно набуває зараз, під час воєнних дій. Адже за останні два роки до рук багатьох громадян України потрапила зброя.

Загалом, опитування в додатку Дія показало, що вже 1 400 000 українців підтримують дану легалізацію. А Комітет Верховної Ради з питань правоохоронної діяльності вже рекомендував до ухвалення законопроекти щодо встановлення права громадян мати цивільну вогнепальну зброю. Тому виникає необхідність проаналізувати доцільність даної ідеї.

По-перше, неможливість законного застосування зброї в Україні значно обмежує право людини на самозахист. Також це спричиняє певні невідповідності в законодавстві країни. Адже заборона застосування зброї як засобу здійснення самозахисту суперечить положенням ч. 5 ст. 36 Кримінального кодексу України, що дозволяє застосовувати зброю в окремих випадках необхідної оборони [1].

По-друге, беззаперечним є те, що у такому випадку буде зменшено рівень незаконної торгівлі зброєю та збільшено бюджет країни завдяки її продажу, обслуговуванню, ліцензіям та курсам щодо отримання дозволу на її використання та відповідному податку [2].

По-третє, досвід інших країн загалом вказує на існування тенденції кращої криміногенної ситуації з легалізацією зброї. Таким чином, за деякими даними це сприяє зменшенню загального рівня злочинності на 8%, а в деяких країнах – на 25% [1]. Наприклад, у Швейцарії середня кількість загиблих від використання вогнепальної зброї на 100 тис. осіб населення складає 3,7 [2]. Загалом ця країна є зразком правильної політики щодо цивільного озброєння. І хоча на руках швейцарців знаходиться близько 2 млн приватної зброї, а сама країна є другою за цим показником (46 одиниць на сто осіб) [2], в 2016 році вона мала одну із найнижчих кількостей вбивств у світі, а також тут вже 23 роки не було масових

розстрілів [3]. Досвід США, першої країни за кількістю приватної зброї (90 одиниць), є інакшим: середня кількість загиблих від вогнепальної зброї на 100 тис. осіб складає 11,3 [2]. Майже кожного дня тут трапляється хоча б один випадок насильства з використанням зброї, а рівень смертності від неї зараз найвищий за понад 20 років [3]. Але цікавим є те, що деякі дослідження показали, що штати з більш обмежувальними законами про зброю, мають нижчу кількість смертей від її використання. Наприклад, у штаті Вермут, де можна вільно носити будь-який вид вогнепальної зброї, за 2007 рік показник вбивств з її використанням склав 1,9, а в штаті Колумбія, де заборонено навіть купівлю, продаж та ввіз, – 30,8 [2].

Тож загалом можна виділити 4 головних позитивних аспекти у випадку надання такого права населенню: зменшення незаконного обігу зброї, збільшення бюджету країни, надання громадянам реальної дієвої гарантії реалізації конституційного права на самозахист та можливе поліпшення криміногенної ситуації. Але очевидним є те, що існує певна залежність рівня злочинності від економічного стану країни. Наразі економіка України перебуває у стані безпрецедентної кризи: падіння рівня ВВП, збільшення безробіття, зростання інфляції, дефіцит бюджету та інше [4] – все це вказує на те, що саме зараз Україна не готова до легалізації зброї. Адже спочатку варто значно покращити економічну ситуацію в країні, щоб запобігти можливому збільшенню злочинності з використанням зброї. Також важливим аспектом є навчання громадян правильному поведінню зі зброєю, незалежно від того, чи особа збирається її купувати та використовувати у майбутньому.

Отже, загалом легалізація вогнепальної зброї має багато переваг. Але варто зазначити, що вона має відбуватися в прийнятних умовах для країни, чітко контрольовано владою, а все населення повинно пройти відповідні навчання.

Список використаних джерел:

1. Нерсисян А.С. Дозвіл на зброю в контексті забезпечення конституційного права людини на самозахист // *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. – 2021. – №1 (46). – С. 12 – 16.
2. Колосок А.М. Легалізація зброї як каталізатор розвитку соціальної відповідальності суспільства // *Актуальні проблеми економіки*. – 2013. – №11. – С. 113 – 118.
3. Brueck, H. Switzerland has a stunningly high rate of gun ownership – here's why it doesn't have mass shootings. URL: <https://www.businessinsider.com/switzerland-gun-laws-rates-of-gun-deaths-2018-2?r=US&IR=T#roughly-a-quarter-of-the-gun-toting-swiss-use-their-weapons-for-military-or-police-duty-5>.
4. Хмарська І., Кучерява К., Клімова І. Особливості післявоєнного відновлення економіки України // *Економіка та суспільство*. – 2022. – № 42. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-31>.